

O TIO MARCOS D'A PORTELA

Os mandamentos d'o MARCOS fora d' a trexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguén, falar o gallego euxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con entusiasmo e con fé, vestir calzós e monteira per omnia sécula amen.

Teñen os pobos á gala n-o seu lenguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n-a Alemania, alemán, soño os gallegosd' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

PARRAFEOS C'O POBO GALLEGO

Ano sexto

Ourense 20 d' Abril de 1884.

Parrafeo vint' e tres

XAN BRENCELLAO.

Alá pol-o ano de gracia de mil oitocentos trinta, cando a cibdá de Ourense non tiña se-reos con sono nin faroles murrimentos, cando as señoritas non andabau enfariñadas n-o Posío e se paseaban pol-o Porto-Carreiro e Marina-Mansa y-outras corredeiras, cando dempois d' o toque de ánemas s' arrecollían as xentes xuiciosas, figuraba entr' os veci-nos d'as Búrgas un zapateiro xa entrado en anps, que si comia mal bebia ben, levando así as verdes co-as maduras. Chamábase Xan Brencellao. O seu nome era conecido en Ourense como a ruda. Tíña sona de bô bebedor, e a taberna onde él acostumase á ir á miúdo, xa se sabia, non tiña o dono maus pra medir o viño.

Xan Brencellao era un home traballador; pasaba o día n-o patio d' unha casa d'a praza d'o Correxidor, botando tombas e medias so-las; mais desque anoitecía e dempois de re-coller o seu tenderete, ningueu ll' a empata-ba, iba á pé feito camiño d' a taberna d' a *Pia d' a Casca* pra mollar a subela, e alí pa-

saba o tempo valeirando xerras hastra media noite, hora en que eiquí cayó, eiquí m' ergo, mais sin esquecerse d'a sua muller, íbase pra sua casa. 'O chegar petaba á porta, abriánlle, rubia as escaleiras á gatas falando en ese latiu de como *sonatus chimpanus*, e nunca se deitaba hastra que a sua muller lle contestase c'un latinorio.

O señor abade d'a parroquia moitas veces lle botou n-a cara o vicio d' o noso zapatei-ro, mais él, que morrería primeiro que deixar de mollar a subela, disculpábas decindo:

—Vosté que lle quer, señor abade, o viño elle pra min a uneca mantenza, traballo e non sou vago, porque os vagos non dan viño, por mais que axudan á facelo: o día que deixe de beber, morro, porque teño deprendido que pra beber viño viñen ó mundo; o meu apel-li-do Brencellao estamo dicindo: non lle ten volta, eu fan concebido ou nacin ó pé d'unha cepa.

Unha noite que o noso zapateiro empina-ra a xerra mais que de costume, por moito que aduanou non 'poido chegar á sua casa e quedouse dormido debaixo d' os soportales

d' a praza d' o Correxidor. Un códeo que volvia de ver a súa rapaza, tropezou n-él e por pouco non esnaquiza os fuciños. Os codeos d' entón non eron com' os d' agora, xurou facerlle unha chuscada que deixase lembradía, e tal como fixo o xuramento, cumpríuno.

Enteirou a catro compañeiros d' o que pasara, díxolles o que pensaba facer, e xa por que ben lles parecese ou por servilo, o conto foi que se puxeron os cinco total-as noites á velar ó zapateiro Brencellao.

Non pasou moito tempo sin que o páxaro caise n-a gayola. Unha noite que se quedou durmindo ó sereo, collérono os codeos pol-a súa conta, vestírono en traxe de frade, puxéronlle a cabeza a xeito de franciscano, e cargando con él ó lombo pol-o rua de Qreba-cús enriba, foron a deixar o covacha bebendo n-a aporta d' o convento de San Francisco.

Pol-a mañá cedo, cando o mais madrugador d' os leges saía pra facer as suas angueiras, tropezou c' o corpo d' o finxido frade e coidando qu' estaba morto foi á poñer o caso en coñecemento d' o guardian. Este non se fixo de rogar, y-o que nunca fixera n-a súa vida, pois pesábanlle moito as carnes, baixou en dous brincos as escaleiras e foise ond' o frade que tiñan por esmayado ou morto. Tomoulle o pulso, e latexaba, e pensou que se trataba d' algun accidente; mais pol-o alento, que recendia a viño como si estivese cheirando unha cuba, deu n-o *quid* e viu craro que o frade estaba bebendo. Comeu a partida que o outro bebera, e deu órdes pra que o deitasen n-unha cama d' a enfermería.

N-este medio tempo espertou o Brencellao, y-o guardian que s'alcontraba á beira d' o leito com' unha estautua, cravou n-él os ollos. O zapateiro escomezou a miralo fito a fito, mirou dempois canto tiña ó seu redor, atentouse a roupa, levou a mau á testa como si n-ela tivese unha lousa de promo, e quedouse atontecido, non ativando a darse conta d' o que lle pasaba.

O guardian atallando aquel noxoso silencio, escramou con voz grave comó a d'o xuez cando pregunta á un reo:

—Doime o corazón ó velo, hirmao, n-ese estado: pol-a honra d'a crase a que pertenece debera ser mais parco n-a bebida, e pol-o

mesma causa non poño o escándalo en coñecemento d'o Visitador xeneral d'a Orde. Dígame a vosa paternidá ¿A onde vai, d'onde ven, a que convento pertenece?

O zapateiro cada vez mais atontecido non lle respondeu.

—¿Inda non lle veu a fala?—repuxo o guardian mais severo.

Brencellao nin xiquera pestanexaba.

Xa que cometeu o pecado, xa que non sintiu escrúpulos de concencia dinantes d' aldraxar os hábitos que leva postos, non tena tampouco vergonza pra confesalo. ¡En nome de Dios, en nome d'o noso P. San Francisco demándoile a resposta,—añadeu o guardian erguendo as maus ó ceo e falando con voz de trono.—

Como si fose un monifate de xogo e lle turrasen por unha corda, o finxido frade sentouse n-o leito, restregou os ollos e remexendo a lingua con traballo, respondeu:

—Hirmao, alma en pena, trasno, espíritu d'o outro mundo ou quen queira que sexas, eu non sei o que me pasa, nin por mais que fago e penso, podo lembrarme de quen fun e de quen son: pardoe e dispense; pol-a nai que o pareu faga o favor de mandar á calquera que vaya á praza d' o Correxidor e que pergunte pol-o zapateiro Xau Brencellao: si non-o atopa, si a muller lle dí que non foi á casa dende nantronte, inda pode 'soceder qu' eu o sexa; mais si o zapateiro Brencellao está n-o portal d'a súa casa dándolle ó tirapé, batendo a sola ou manecendo a subola, ¡que me leve o demo, que non me coma unha centella si sei quen son!

A ROMERÍA.

I.

¡Qué ledo asomou o día
en qu' as nenas se dispoñen
pra lucir n-a romería,
rabeando de fantasía,
y-o fondo d'a ucha poñen!

O sol cheo de contento,
c' a súa cara de Páscoa,
asoma n-este momento
y-en medio d'o firmamento.

reloce como unha áscoa.

Mansiña a brisa e calada
as follas case non move,
e a pradeira está mollada
a vai de pingas de xiada,
como cando miudo chove.

Locen seu côr as rosiñas
dando un cheiro perfumado,
e por riba d' as follinas
as cativas avelliñas
pousan seu corpo pintado.

Agachados entr' os pinos
os paxáros se preparan
pra dar o vento seus hinos,
e berran logo os indinos
como si os pés ll' esfolaran.

¡Qué día tan guapo! Velo
si mellor pode escollerse
para un pouco componse
e branca cófia e mantelo:
xunto d'o dengue pñerse.

Vede por alí sinon
que ledó brinca n-a eira,
cheo de fumes, Anton,
locindo c'o azul calzon
repenicada monteira.

Reloce com' unha prata
branca camisa lavada,
que d'a fita, acaron, ata,
y-en esto ninguén ll' a empata,
con unha roxa lazada.

Léveme xuncras, si alguén
pode o pé poñerlle ó lado,
en saber atruxar ben,
cando n-o baile entre cen
brinca como un condergado.

D' a aldea o mozo mais perro,
pois pra bailar é de ferro,
y-hoxe que está para elo
con zapatos de becerro,
hase de pagar por velo.

Votada sobre d'a orella
de medio lado a monteira,
co-a sua roxa guedella
un carabel asemella
d' os que medran n-a pradeira.

E co'a mau direita toca
de buxo unha castaneta,
mentras n-a esquerda suxeta
leva unha tremenda moca,
pr' alguén que con-él se meta.

Que é o rapás é arriscado;
digao Farruquiño Pombo,
que dend' antronte amocado

está, e medio escangallado,
rañando as costas d'o lombo.

Cóxegas quixo á Rosiña
facerlle, e xa lle pesou,
porque non vin á fe miña
mau de paus como a qu' axiña
xunto d' os cadris levou.

Mais Rosa alí ven; por ela
xa non pode n-o lugar
paz ningunha haber; pra vela
o mais temprado recela
diante d'a casa pasar.

E boa moza: co-a roca
n-a mau, resal' entre cento,
fiando unha mazaroca
e fai abrir toda a boca
n-o punto d'o sacramento.

Lévavos hoxe un mantelo
posto enriba d' o refaixo,
que, ¡carau! dá gloria velo,
locindo de terciopelo
case unha vara por baixo,

Deixando ver un peño
con branca media de liño,
en un zapato gardado,
queda un ademirado
de velo tan pequechiño.

Negra chaqueta de seda
cobre aquel corpo amoroso
que un debre xuncro remeda,
e asentado enriba queda
o dengue corto e gracioso.

O negro pelo amañou
baixo d'a cófea bordada,
e n-as orellas colgou
as cabazas que mercou
n-a vila a seman pasada.

Todal-as mozas d' a aldea
c'os seus cortexos ó lado,
que rebrincan á pelea,
guapas tamen, non se crea,
van chegando de contado.

Pégase Anton á ruada
e á pouco de vir o día,
pol-a pradeira empallada
vai toda a aldea axuntada
camino d'a romería.

II.

—Vamos, maneádevos,—louco
Anton berra d' alegría,
vindo que pr' a romería
a chegar xa falta pouco.

E ten razon á apurarse,
que debaixo d' ús castanos

comenzan propeos e extranos
a facer roda e xuntarse.

E de fachenda estalando,
direito com' un fungueiro,
xa chega à aldea o gaiteiro
y-alborada emprenciando.

Mentras lle fan o compás,
metendo bulla por sete,
tamboril ou clarinete,
que veñen xuntas atrás.

E mais derradeiro ó lombo,
por unha corda colgado,
vai, por un rapás levado,
o trono d' a festa, o bombo.

Sin que à xente ninguén rogue
os pés move sin sentir,
e comenza à rebulir
como si tivera azogue.

Facendo larga cadea
tras d' o finchado gaiteiro,
que vai adiante o primeiro
camiñando para aldea.

E logo, chegado à esta,
preto d' unha eira se para
e à dar gaita se prepara,
ó mayordomo d' a festa.

E o señor Bras, o caseiro
que ten mais bes n-o lugar
que non quixo, en festexar
o patron, ser derradeiro.

Védeo alí, xa se espaxa
axiña, cheo de prisa,
e pra emprincipiar a misa
marcha camiño d' a ir xa.

Levando detrás de si
toda xente, qu' espallada
está entre a sombra cansada
de tanto agardar alí.

A pouco tempo escoitouse
d' es foguetes o tronido,
E tras d' eles, de seguido,
a misa ó fin empezouse.

EDUARDO ALVAREZ PERTIERRA

(C nclairáse).

FFEMÉRIDES GALLEGAS.

ABRIL.

1.º de 1188. O relebrado escultor e arquitecto Mateu, ponlle o ramo ó portico d' a Gloria d' a catedral de Santiago.

- 2 de 1803. Morre n-a Habana o apraudido cantante gallego Isidro Viñas.
- 3 de 1839. Foron fusilados às once d' a mañá, diante d' a cárcel d' Ourense, os calristas don Bras Botas, Alonso Alvarez, Xan Manoel Gonzalez e Antonio Basalo, procesados e sentenciados por matar un centinela ó querer fuxir d' a cárcel.
- 4 de 1846. Subrévase a goarnicion de Santiago mandada pol-o coronel don Miguel Solís.
- 5 de 1846. E lembrado ministro d' a Guerra o ilustre gallego Excmo señor don Laureano Sanz, fillo de Tuy.
- 6 de 1728. Púbricase o tomo segundo d' o *Teatro Critico* d' o P. Feixóo.
- 7 de 1150. O emperador Fernando VII renova o voto de Santiago.
- 8 de 1690. Desembarca n-a Cruña a reina doña Maria Ana de Neuburg, muller de Carlos II.
- 9 de 1492. O papa Inocencio VIII erixe en colexiata a eirexa de Bayona.
- 10 de 1379. O obispo de Mondoñedo don Francisco d' as Casas dóna ó hespital d' aquela vila todol-os seus bes de tortua.
- 11 de 1467. O conde de Benavente co'as suas mesnadas toma por asalto a praza d' Ourense, tendo o obispo que agarimarse n-a catedral co-a xente de guerra.
- 12 de 1752. O ilustre escultor gallego Felipe de Castro é lembrado director d' a Academia de San Fernando.
- 13 de 1554. Profesa en San Agustin de Salamanca o escrarecido P. Acebedo Neira, natural d' Ourense.
- 14 de 1467. O conde de Lemus chega á Ourense pra libertar ós veciños d' a opresion d' o de Benavente, á quen presigue hastra preto d' Allariz.
- 15 de 468. Morre Santo Toribio, fillo de Galicia.

N-O TEATRO

Nantronte à noite
saín d' a casa
c' unha coroa
nova de palla,
porque chovia
si Dios tiñ' auga,
e fun ó teatro
pra ver o drama
que leva o título
d' *A Pasionaria*.

Unha peseta
batín en prata
e d' ela en troque
deume unha entrada
un que Aristanco
seica lle chaman.
D' ali a ben pouco
xa m' alcontraba
n o galiñeiro
sin ser d' a casta,

(porque de galo non teño nada).
 A miña veira tamén sentadas e os demás boiros en misturanza, novas e vellas, feas e guapas, fracas e grosas, morêas e brancas, vin as mulleres de poucas faldras. ¡Modas d' Ourense... boas xuntanzas! Tocou a mûseca unha tonata, mais non d' aquelas que toca a gaita, sinon d' as outras que lle tocaban ó rei que dicen rabiou por papas. O pano ergueron y-empeza o drama. Cal si de diante de nós pasara, n-a accion, n-os traxes e n-as palabras, vin as escenas d' *A Pasionaria*. ¡Qué condenados! ¡Qué ben traballan, e que ben finxen, e qué ben falan! O Catalina, autor de fama, co-a boca aberta deixou a cantas xentes sabidas aí escoitaban; logo a Guixarro, autriz simpática, qu' é pr' o teatro que nin pintada, e feita a molde pr' eso d' os dramas, unha nai fixo con verdá tanta que ó vela, vamos, caían as vágoas, y-un algo estrano, tristura vaga, bulia n-o fondo d' as nosas almas cuás que sentindo as suas desgracias. Seica co-as meigas, cicais co-as fadas fixo algun pauto ou ten confianza pra que lle empresten cando decrama, á voz feitizos, luz ás miradas, accion ó corpo, fogo ás palabras. ¡Ben a apraudiron dende as butacas, dende as prateas, palcos e gradas! E ¡bravo! ¡bravo! todos berraban, (d' o galiñeiro xa non se fala, qu' é alí andácio. proído ou práutica de pouco en pouco bater as palmas, anque non cadre nin veña á nada). Eu, si non fose porque a un de canas xa certas cousas ben non lle cadran, boto un atruxo con tales ganas que fora oubido hastra n-a praza. Fixo de filla d' a nai coitada unha xeitosa linda rapaza, que si ten quince, d' eles non pasa: seu apellido pol-os programas evos Tresgallo. ¡Ay Santa Bárbara! ¡Soilo tres-galos vale a rapaza? N-eso de nomes ó rivés andan pol-o que vexo n-alguas casas. Eu en xusticia facendo á tasa, sin ser perito de moita fama, valor lle dera sin pola cara por cantos galos de todas castas, polos e pitas hay en España. Cando chegamos ó fin d' o drama, a mais d' a noite iba xa andada e diume o sono e funme a cama.

O «TIO MARCOS D' A PORTELA»

Meu amiguño: Como chegase ós meus oubidos de que vosté and' á pesca d' o que pasa pol-a cibdá e fora d' ela, pra tratar pol-os medios qu' acostuma d' escorrental-os vicios qu' hay n-a xente nova, tendo en conta, quizais, as lixeirezas d' os pais de familia pol-o pouco coidado que teñen c' os seus fillos, acurriuseme poñer n-o seu coñecemento o que xa non se lle debía d' esquecer; pero coñecendo as circunstancias que pesan de riba d' un vello arrangallado, non me pasma o que vosté deixe d' estar enteirado d' o que pol-as ruas d' Ourense socede a deshora d' a nóite.

En todol-os rincós onde chega a sua prohibicion, oíse d' cir qu' O TIO MARCOS é agudo que rabecha, (e non lle fan ningún milagre en decilo, qu' é certo e muy certo); e soilo me ademira o qu' apesar d' a sua agudeza non vente o qu' á beira d' a sua poubea está socedendo moitas noites con dous mozotes, quero decir, macho e femia; dous d' eses tipos que fan com' as *saxi fragas*, qu' elí teñen a costume d' ir *votal-os* seus parrafeos, non deixan lo de fac l' mais a miúdo cando a lua ten marruco ou non alcanza as calles por onde mais se mete ó Norte a nosa pobracion. Non me parece mal o qu' os mozos rumben como poidan anqu' os seus pais e hirmaus adoezan c' a fame; tampouco lles digo nada porque vayan co-as nenas *fac'er* bailes as carballeiras n-a cuaresma, anqu' esto ten de todo algo; nin tampouco o que cada un ande por onde lle convén, porque tamén eu, como vosté sabe, fun d' os mais graxos que n-o noso tempo tivo a cibdá d' as Burgas; pero o qu' eses gafafates y-esas galdridas queiran pasar por presóas de valememento entr' a xente, facendo o qu' a nadie que queira pasar por algo ll' está premetido, eso... Tio Marcos... ten que lle digan.

Calquera me dirá: ¿qué teno eu que ver c' o modo de vivir d' outros? Mais á min non so me pon a cara rubea en decir qu' anque fun d' os mais graxos que Dios poilo botar n-esta terra, non por eso me fixen público nin din as leucióis qu' esa xente de pouca monta trata d' impcnernos á forza; e c' o fin de que eso desapareza d' a veira d' a sua porta, doído de que ningun fosquefro teña mentres de facela bulra d' un meu compañeiro d' monteira que soilo pode levar a cabo aproveitando a escuridá d' a noi'e, non recee en dar fungueirazos largos, adevertindoll-éses mentecatos que cando sintan tocal-as campás d' a erexa onde enterran ós mortos, ou sintan vil-o coche de Santiago teñan a ben suspendel-as suas faenas, non esquecéndose d' aquel sermón onde lle decia o crego á moceda:

Non me gustan os fladeiros,
 nin-os fresquiños d' as eiras

nin bautizal-os miniños
que son de mozas solteiras.

Descándolle moitos anos de vida, dispíde-
se de vosté por hoxe este seu verdadeiro com-
pañeiro de monteira e pau

BOAVENTURA X.....

CASOS E COUSAS

Pol-o correo interior e firmado por un
seminarista recibín unha carta que tra-
guía estes versíños, que proban que non
andaba eu tan descamiñado ó pensar que
estaba o demo esgarabellando c' o rabo n-o
noso seminario:

Señor San Bras de Tronqueiros
feito d' un troneo... tudense,
nado ás orelas d' o Mino
por diante d' os portugueses;
ti que eres bendito santo,
santo que vale por sete,
(contando o moito que vales
pol-o que bruas ás veces),
ti qu' eres tan milagroso,
que ó cabo fas o que queres
n-o teu retorato o mesmo
que n-a catedral d' Ourense;
ti que n'ha gayola armache,
pra que o *Haxi-Paz* barrese
total-as teas d' arañas
que había po'-as paredes;
manda por acó quen barra
as calamidás e peste
que anda pol-o seminario
acontaminando á xente:
os fámulos están feitos
segun as órdes que teñen,
ús espías que non deixan
d' andarnos seguindo sempre;
outros cal cas de paleiros
arregállannol-os dentes,
y-eso que non ventan pan,
pois xa de sabelo esquecen
que o que nos poñen n-a mesa
mais que o preciso non rende;
fai que a racion de liturgia
pol-a d' a carne se pese,
pois é pouca e sempre ven
naufraga nadando en prebe.
¡Ay! tanta liturgia a pasto
afellas que xa nos enche,
e si non fas un milagre
toupamos súpitamente;
rozámosche que sacudas
ó torto, ou ben qu' o endereites
e que fagas outras cousas
que podes facer e debes
pra que os probes colegiales
d' o Seminario d' Ourense
vivan menos esprimidos

e de males se liberten.
dinantes que dén en terra
e pra o campo-santo os leven.

¡VIVA O TIO MARCOS D' A PORTELA! ¡VIVA!

Nunca fixen versos, nin pensei facelos.
Mais oírasme hoxe si non é rebento:
Que agarrei as musas presas pol-os pelos
E teño o caletre tolo de contento.

Pois señor está visto. Nin qu' iste verso
fora feito hoxe pra min, viñera mais ó caso.
N-a somana pasada tuven o honor de ser re-
cibido pol-o Tio Marcos d' a Portela; e non
solo me favoreceu con admitirme o meu pobre
parrafeo, sinon que cando eu esperaba que
me iba dar unha calenda que fuxise a quei-
ma, solo se contentou con facer que facia
(dándome d' ollo) como que non podía por
menos de decirme o que me dixo pra cubrir o
expediente; e por eso cheo d' alegría non pu-
de por menos de exclamar:—¡Viva O Tio
MARCOS D' A PORTELA! ¡Viva!

E aínda mais. Anque non lle quixen decir
o nome d' o meu lugar, como si fora bruxo,
non me foi buscar á casa, sinoa que saindo
de viaxe n-o martes d' esta somana, cabalei-
ro n-o meu rocinante, fiero com' o de don
Quijote que me custaba traballo sujetalo co-
as rendas, véuseme meter á faltriqueira d' a
chaqueta pol-o lado de dentro, e n-o lado es-
querdo, como dándome á entender que quería
estar ó lado d' o meu curazon. ¿Que mais
ll' eu podía pedir ó TIO MARCOS? Solo sinto
hacharme fora d' a miña casa, e que os ne-
gocios non me deixen mais tempo pra lle fa-
lar o que deseaba; e así solo lle vou contes-
tar ós cargos que me fai; que todos os dis-
gustos que podían darme, quedan de sobra
recompensados co-a primeira declaración que
fai decindo que «total-as opinións, e mais
aquelas que tenden a poñer en craro a pure-
za d' unha fala como a nosa, sempre foron pra
min merecentes de respeto, e dou probas d'
elo publicando o seu parrafeo.»

A segunda declaración, dígolle, que de
ningunha maneira me propuxen gromealo:
nin tampouco son home sabido, pois solo con
dous anos de gramática latina, tres de filoso-
fía e dous de teología n-o Seminario d' Ou-
rense, deixando dempois, com' outros des-
graciados, a carreira, non podo merecer o
título de sabido; e en canto a rexirme a cabe-
za, todo pode ser que non me rixa como eu
queria, pois sendo vello com' o Tio Marcos
non é milagre que mire pra baixo.

Sigo contestando e digo, que perdone o
Tio MARCOS que me oubiu de presa e non
me entendeu. Eu non dixen que «pobo» nin
«rua» non fosen en algun tempo palabras
gallegas, sinon que agora non estaban en uso

n-a nosa terra, e que por eso non estando os nosos veciños acostumados á falalas nin oílas, pol-a mesma razón—como vostede di—d'a semellanza que ten a nosa fala co-a portuguesa, din, ó oubir tales palabras, que fala portugués e non gallego.

Pra me probar que «rua» é palabragallega ponme O TIO MARCOS o verso

«Rabo de sardiña crua...»

que recordara, e con il ven en confirmacion d'o que eu lle decia, que os poetas polían muy ben decir esas palabras pra concertar os versos: mais a palabra rua e ruada—ó menos n-a miña terra—solo se toma pol-o feito d' andar os mozos pol-as carreiras ou d'un lugar n-outro en busca d' as mozas n-os fi-deiros.

A palabra «ignorantes» aplicada ós padres, porque ensinen ós fillos a decir padre e madre, non me parece ben apropiada; nin lle debe parecer tan disonante esa palabra; pois os portugueses tamén a usan n-o tratamento d' os sacerdotes.

Vexo tamén que o Tio Marcos se escandalizou moito porque puxo a Diputacion como xueza pra xuzgar a nosa fala.

Si me fixei n-a Diputacion foi como entonces lle decia porque sendo como sou os diputados gallegos, deben tomar interés pol-o ben d'a sua patria en todas as cousas, e así como o que escribe un libro religioso ll' o manda ó señor Obispo pra que si o merece lle dia licencia pra o imprimir, e o señor obispo anque ll' a podía dar de por si sempre ll' o manda reconecer á homes entendidos e lles pide o seu parecer, é facerlles pouco favor ós señores diputados, ó non esperar d' iles qu' observasen o mesmo proceder, nombrando unha comision que fixese de academia pra xuzgar, xa que non a hay (ó menos eu non sei d' ela) e por eso busquei aquel camiño.

E si a Academia aparece, eu deseaba que non adoeceira d'o que adoece a Academia Española tolerando en Espana os nomes que non necesitamos, como dixen pol-os nos; pois permite escribir n-a nosa patria «restaurans», «meting», «clarens», etc. etc., e o demo que nunca os leve, podendo escribir como Dios manda e vosté sabe.

A alborada ainda non ma traxeron, nin tuben razón si lla deixa escribir ou non.

Parece que vosté fai pouco aprecio d' ela; seica nunca oubiu. Pois mire por de pronto pódelle preguntar, si o coñece, ó diputado don Xacinto Soutelo, que ten á casa a un tiro de bala d'o Folon que foi onde naceu o cego e média legua donde casou, e de seguro que, como veciño d' il habíalla de oubir moitas veces e quizais se acordará algo d' elas.

Ultimamente acabo de decirlle que tamen o Tio MARCOS se enganou escribindo qu' eu teño o que falei por gallego enxebre; dempois de confesarlle que non sabia cal era e preguntarlle á vosté si o sabia que me dixese

en que o había de conocer, dime que misturei palabras castellanas, tamen o fai O Tio MARCOS cando lle conven; por eso empecei o parrafeo co-as palabras con que il empezou o outro dia. «Pois señor, está visto» quitándolle o pois que queira? En pídolle que fule craro e non zarabato. Así como n-a última páxina escribe claro «anuncios», «artículos», «poesías», «definicións», «cantares», así eu quería si fixese eto demaia escrito; por despedida solo lle quero facer unha reflexión: ¿En Castilla fálase ben o castellano? ¿falan ben os mesmos que apren len algo? Os mesmos que algo saben, ¿tropezan ó falalo, poro escribano con falan? Non sería mala risa si os periódicos e os impresores de libros escribiran como moitos falan; eso mesmo quería eu que si fixese co-a nosa fala. ¿Pra que ha d' escribir público o seu parrafeo sabendo que como nome propio podemos pronunciar periódico, como o mais repinical? é non falar zarabato decir «pobres» e non «probes», e así outras palabras, que por mais que puzan españolas non desdican n-o gallego, ó menos á ninguen lle parecerán mal: nunha palabra, eu deseaba que se falase e se escribise de maneira que ninguen se risa nin fixese bulra de nos nin d'a nosa fala; si o meu deseo non é bo, enton per bona, Tio MARCOS, quede todo como si non dixera nada; ou como di o refran d'a nosa terra «vót lle terra».

Adios, hastra outro dia. Perdome e mande ó seu amigo

ROQUE GRILO BERZAS.

CORREO D' O "TIO MARCOS"

Sr. D. E. M., Acebedo.—Recibin as tres pesetas pol-a sua suscripcion hastra fin de Setembro.

D. G. V., Chantada.—Entregaron a seu nome seis reás pol-a suscripcion hastra fin de Xunio.

D. X. M. P., Sarria.—Recibin seis reás en sellos pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d'o mes que corre.

D. M. S., Lugo.—Mándanselle os parrafeos atrasados que xa debera recibir si non l' os afanasen n-o correo. Debe duas pesetas pol-a suscripcion hastra fin d' Abril.

D. V. V., Toen-Olivar.—Queda suerito hastra fin de Xunio.

D. M. A., Santiago.—O mesmo.

D. G. R., Celanova.—O mesmo.

D. C. P., Barcelona.—O mesmo.

D. X. L., Chantada-Taboada.—O mesmo.

D. R. A. E., Celanova.—Pagaron a seu nome seis reás por suscripcion hastra fin de Xunio.

D. G. M. V., Celanova.—Recibin catro reás pol-a suscripcion hastra fin de Outubro.

Imp. d' O ECO D' OURENSE.

ANUNCIOS

O TIO MARCOS D' A PORTELA, PARRAFEOS GALLEGOS.

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fóllo, con-
tendo artigos de costumes, poesías, efemérides, cantares
e contos d'o pais gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriciós é por adiantado.
Os números soltos véndense á dez céntemos de peseta.
Os pagos faranse en sellos ou letras d' o xiro.

XASTRERIA

Quen á moda verdadeira
queira vestir hoxe en día,
n-a escelente xastrería
qu' hay n-a rua de Pereira
fale c-o Xosé Maria.

Cantas prendas de vestir
os fillos d' Ourense tran
pra rumbar ese lucir,
alí todíñas se fan
que xa non hay mais pr' ond' ir.

GALZADO

O zapateiro Garcia
ten n-a sua zapateria,
com' é natural, zapatos
que non s' atopan n-o día
tan feitiños e baratos.

Aproveitande a ocasion
os que tendo ou sin ter rendas
calzades n-a pobracion:
está n-a rua d' as Tendas,
praza d' a Constitucion.

Pra comidas e bó viño
buscande n-a vila nosa
a casa d' a Xenerosa
n-a rua d' o Pelourino.

N-ela limpo e con fartura
tanto se bebe e se come
por pouco, que non hay home
que non laude a baratura.